

Subsidies voor duurzame initiatieven

Mr. E.M.N. Noordover en mr. A. Drahmman, datum 11-05-2018

Datum

11-05-2018

Auteur

Mr. E.M.N. Noordover en mr. A. Drahmman^[1]

Folio weergave

[Download gedrukte versie \(PDF\)](#)

JCDI

JCDI:ADS209016:1

Vakgebied(en)

Bestuursrecht algemeen / Algemeen

Energierecht / Energieopwekking

Wetgeving

art. 2 lid 2 Besluit SDE; art. 14 sub a en b Regeling aanwijzing categorieën duurzame energieproductie voorjaar 2018

1. Inleiding

De Rijksoverheid wil de klimaatdoelen neergelegd in de Overeenkomst van Parijs halen.^[2] Eén van de belangrijkste middelen om dit doel te bereiken is het verstrekken van subsidies en fiscale voordelen voor de bevordering van opwekking van duurzame energie. In deze bijdrage zullen kort de belangrijkste stimuleringsmaatregelen worden beschreven die bedrijven kunnen aanvragen als zij een duurzaam initiatief willen realiseren. Achtereenvolgens zal op hoofdlijnen worden ingegaan op de Stimulering duurzame energieproductie (hierna: SDE), de Investeringssubsidie duurzame energie (hierna: ISDE) en de Energie-investeringsaftrek (hierna: EIA).

2. Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE)

2.1 Hoe werkt de SDE-subsidie?

De SDE is een exploitatiesubsidie: producenten ontvangen subsidie voor de duurzame energie die wordt opgewekt. Op grond van het Besluit stimulering duurzame energieproductie (hierna: Besluit-SDE) komen een verscheidenheid aan bronnen van duurzame energie in aanmerking voor subsidie, waaronder biomassa, wind en zon.^[3] Bij ministeriële regeling wordt vervolgens nader bepaald welke categorieën bronnen subsidie kunnen verkrijgen, zoals bijvoorbeeld meest recent de Regeling aanwijzing categorieën duurzame energieproductie voorjaar 2018 (hierna: Aanwijzingsregeling voorjaar 2018).^[4] Deze SDE voorjaarsronde van 2018 was geopend van 13 maart tot en met 5 april 2018 en het budget is € 6 miljard in totaal voor alle categorieën.^[5] Per categorie worden de subsidieaanvragen behandeld op volgorde van binnenkomst van volledige aanvragen.^[6] De subsidie wordt verleend door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RvO), namens de minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK).^[7]

De ratio voor SDE-subsidie ligt in de hogere kostprijs van duurzame energie dan die voor energie uit fossiele brandstoffen: zonder subsidie is de productie van duurzame energie niet altijd rendabel. SDE vergoedt daarom het verschil tussen de kostprijs van duurzame energie en de marktwaarde van de geleverde energie: de onrendabele top.^[8] De uiteindelijke hoogte van de subsidie wordt per jaar berekend op basis van de hoeveelheid energie die is geproduceerd en de hoogte van de energieprijis. Bij een hogere energieprijis ontvangt een producent minder SDE en bij een lagere energieprijis juist meer SDE. Daaraan gespiegeld ontvangt een producent meer respectievelijk minder van de afnemers van energie.

2.2 Aanvragen voor SDE: zonne-energie als voorbeeld

Hierna gaan wij in op de eisen die worden gesteld aan de aanvraag om subsidieverlening, waarbij wij ter illustratie opwekking door middel van zonlicht gebruiken. De reden hiervoor is dat een bedrijfsgebouw geschikt kan zijn voor het plaatsen van zonnepanelen en daarmee in aanmerking kan komen voor SDE.

Er is subsidie mogelijk voor fotovoltaïsche zonnepanelen (Zon-PV, waarmee licht wordt omgezet in elektrische spanning) met een vermogen ≥ 15 kWp en een grootverbruikersaansluiting.^[9] De SDE in 2018 onderscheidt twee categorieën Zon-PV,

namelijk (i) kleinschalige Zon-PV met een piekvermogen ≥ 15 kWp en < 1 MWp en (ii) een categorie met een piekvermogen ≥ 1 MWp. Ter vergelijking: in algemene zin kan worden aangenomen dat per 1 ha circa 500 MWh per jaar kan worden gegenereerd.^[10] De categorieën Zon-PV zijn alleen opengesteld voor installaties die worden aangesloten op een grootverbruikersaansluiting. Een grootverbruiker heeft een aansluiting met een doorlaatwaarde groter dan drie maal 80 Ampère ($3 \cdot 80$ A). Afhankelijk van de bestaande situatie kan het aanschaffen van een grootverbruikersinstallatie noodzakelijk zijn om subsidie te verkrijgen. Producenten die geen grootverbruikersaansluiting (willen) hebben, kunnen mogelijk gebruik maken van andere stimuleringsregelingen, zoals de EIA waarop in paragraaf 4 nader wordt ingegaan. Alleen de beoogd producent van de productie-installatie kan SDE aanvragen.^[11] Als een bedrijf zelf de opdracht geeft om zonnepanelen op het eigen dak te plaatsen dan is dit bedrijf de producent. Als een bedrijf echter een overeenkomst met een derde sluit voor het plaatsen van zonnepanelen op het dak door deze derde, is de derde de producent.

Om voor SDE in aanmerking te komen, moet de aanvraag volledig zijn.^[12] De volledigheiddatum bepaalt vervolgens de rangschikking van de aanvraag. Als een aanvraag niet volledig is volgens RvO, verzoekt RvO de aanvrager om de aanvullende gegevens. De datum waarop RvO deze aanvulling ontvangt en de aanvraag dus volledig is, zal bepalen hoe hoog de aanvraag in de rangschikking komt en of er nog budget beschikbaar is. Het is daarom van groot belang om zo snel mogelijk een volledige aanvraag in te dienen. Hierna gaan we nader in op enkele eisen die worden gesteld aan een ontvankelijke aanvraag voor subsidie, meer specifiek de haalbaarheidsstudie, de noodzakelijke vergunningen en toestemming van grond- of pandeigenaren.

Voor een subsidieaanvraag voor meer dan 0,5 MW (500 kWp) moet een haalbaarheidsstudie worden uitgevoerd. De haalbaarheidsstudie bestaat in ieder geval uit een duidelijk plan voor de financiering, een onderbouwing van het eigen vermogen, een exploitatieberekening en een uitgewerkt tijdschema voor de ingebruikname van de productie-installatie. Het eigen vermogen wordt onderbouwd met stukken waaruit blijkt dat de benodigde (financiële) middelen beschikbaar zijn. Als het aandeel eigen vermogen in de totale investering minder is dan 20% is ook een verklaring van een financier verplicht. Vaak zijn voor productie-installaties één of meer vergunningen vereist, zoals een omgevingsvergunning voor het bouwen op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo).^[13] Daarnaast kan, afhankelijk van het desbetreffende project, een watervergunning nodig zijn op grond van de Waterwet.^[14] Deze vergunningen moeten in beginsel zijn verleend door het bevoegd gezag voordat de subsidie wordt aangevraagd, zodat de vergunningen en de aanvragen daarvoor bij de aanvraag om subsidie kunnen worden overgelegd. Voor het plaatsen van zonnepanelen op een dak is echter niet altijd een omgevingsvergunning vereist. Als de zonnepanelen niet op een dak geplaatst worden, maar in een veldopstelling of aan een gevel (in het zicht), dan zal wel een omgevingsvergunning vereist zijn. Bij plaatsing van zonne-installaties op een nieuw te realiseren gebouw, moet bij de subsidieaanvraag de verleende omgevingsvergunning van het bouwwerk worden toegevoegd.

Zoals al opgemerkt bestaat voor een eigenaar van een beoogde locatie voor een productie-installatie de mogelijkheid om een derde voor de plaatsing daarvan toestemming te verlenen. Deze derde is, als de subsidie-aanvrager, vervolgens verplicht om vooraf en uiterlijk op het moment van het indienen van de subsidieaanvraag toestemming van de eigenaar of eigenaren van de beoogde locatie te hebben verkregen. Het bewijs van deze toestemming moet als bijlage bij de aanvraag worden toegezonden.^[15]

Al eerder hebben wij kort benoemd dat SDE-subsidieaanvragen worden verdeeld op volgorde van binnenkomst.^[16] Daarbij is de dag waarop een aanvraag volledig is ingediend de datum van binnenkomst. Aanvragen ontvangen om 17.00 uur of later, tellen de volgende werkdag mee.^[17] Binnen een werkdag maakt het tijdstip van ontvangst van de subsidieaanvraag niet uit. Als er op een dag meer aanvragen binnenkomen dan er budget beschikbaar is, worden de aanvragen op volgorde van de aanvraagbedragen gerangschikt. De aanvraag met het laagste bedrag is dan als eerste aan de beurt. Als de budgetgrens tussen aanvragen met een gelijk bedrag valt, wordt er tussen deze aanvragen geloot.^[18]

Ter illustratie van het voorgaande belang van een volledige aanvraag wijzen wij eerst op een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb), waarbij pas met het overleggen van een intentieverklaring van een financier en de onderbouwing van het eigen vermogen de aanvraag compleet was. Helaas voor de subsidie-aanvrager waren er op dat moment onvoldoende middelen beschikbaar om nog aanspraak te kunnen maken op subsidie.^[19]

Het belang van een goede en complete aanvraag blijkt verder uit een recentere uitspraak van het CBb, waarbij de aanvraag om subsidie niet aansloot op de verleende omgevingsvergunning.^[20] Bij de subsidieaanvraag was voor zeven te realiseren windturbines een vermogen van 3 MW aangegeven, zijnde 21 MW totaal. De verleende omgevingsvergunning zag echter op een gezamenlijk vermogen van maximaal 14,7 MW. Er was volgens RvO geen mogelijkheid een productie-installatie met een vermogen van 15 MW of meer te realiseren en dus werd de subsidieaanvraag geweigerd. Het CBb oordeelt dat de subsidieaanvraag terecht geweigerd is, omdat de productie-installatie waarvoor een omgevingsvergunning is verleend niet ziet op de productie-installatie waarvoor subsidie is aangevraagd.

Wie meer wil weten over de mogelijkheden om SDE te verkrijgen verwijzen wij naar de website van RvO. Hierop zijn onder meer het aanvraagformulier, alsmede een brochure en veel gestelde vragen over de SDE te vinden.^[21]

2.3 Eisen voor subsidieontvanger

Aan een subsidieverleningsbeschikking worden voorschriften verbonden. Daarnaast zijn in het Besluit-SDE en in de

Algemene uitvoeringsregeling stimulering duurzame energieproductie (hierna: Uitvoeringsregeling) verplichtingen opgenomen waaraan een subsidieontvanger moet voldoen. Hierna volgen enkele belangrijke verplichtingen. De meeste voorschriften zien op een tijdige realisatie en ingebruikname van het gesubsidieerde project.^[22] De tijdige realisatie wordt geborgd met de verplichting om binnen een jaar na inwerkingtreding van de beschikking opdrachten te verstrekken tot levering van onderdelen voor de bouw.^[23] Met de ingebruikname van het project wordt bedoeld de termijn na de beschikking waarbinnen de installatie gestart moet zijn met produceren. In de Aanwijzingsregeling voorjaar 2018 is deze termijn voor kleinschalige Zon-PV bepaald op 18 maanden en voor grotere Zon-PV op drie jaar.^[24] Voor andere productie-installaties gelden andere termijnen.

Een andere verplichting is dat een subsidieontvanger tot de datum van ingebruikname een subsidieverleningsbeschikking niet mag overdragen aan een derde. Van dit verbod kan RvO ontheffing verlenen.^[25] Ook moet een subsidieontvanger de productie-installatie realiseren overeenkomstig de gegevens zoals ingediend bij de subsidieaanvraag.^[26] Als de productie-installatie wezenlijk wordt gewijzigd of als de realisatie wordt vertraagd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van RvO dan loopt de subsidie-aanvrager het risico dat het recht op subsidie vervalst.^[27]

Een voorbeeld van een wezenlijke wijziging is de realisatie van een productie-installatie op een andere locatie dan die was opgenomen in de aanvraag. Voor een dergelijke wijziging moet een ontheffingsverzoek worden ingediend. Een dergelijk verzoek wordt niet altijd toegewezen, zoals blijkt uit een uitspraak van het CBb.^[28] Er was in die zaak ontheffing verzocht van de plicht om een productie-installatie te realiseren en exploiteren overeenkomstig het bij de aanvraag ingediende plan, omdat de eigenaar van de panden waarop de zonnepanelen zouden worden geplaatst, had afgezien van zijn medewerking. Dit verzoek is geweigerd, omdat volgens RvO een dergelijke omstandigheid voor rekening en risico van subsidieontvanger dient te komen. Op basis van de feiten en omstandigheden concludeert het CBb dat het voorzienbaar was dat deze situatie kon ontstaan en het dus op de weg van subsidieontvanger lag om met de eigenaar van het pand afspraken te maken ter ondervanging van dit risico.

Nadat het project is voltooid, moet de subsidie-ontvanger binnen zes maanden een aanvraag om subsidievestigstelling indienen. De subsidieverlening heeft namelijk nog een voorwaardelijk karakter. RvO zal bij de aanvraag om subsidievestigstelling toetsen of daadwerkelijk aan alle voorschriften is voldaan. Als dat het geval is wordt de subsidie definitief vastgesteld.

2.4 Rechtsbescherming

Als een subsidieaanvraag wordt geweigerd, kan de aanvrager hiertegen eerst bezwaar maken bij RvO en vervolgens beroep instellen bij het CBb. Naast de aanvrager is een concurrent van de aanvrager ook als belanghebbenden bij een besluit tot subsidieverlening aan te merken.^[29]

Behalve de aanvrager of een concurrent kunnen ook andere partijen proberen een besluit tot subsidieverlening aan te vechten. De realisatie van productie-installaties voor duurzame energie, zoals windturbines of zonnepanelen, gaat niet zonder weerstand. Hoewel juridische procedures tegen deze ontwikkelingen veelal zien op de planologische besluiten en omgevingsvergunningen, hebben omwonenden ook geprobeerd op te komen tegen SDE-subsidies. Een omwonende die was opgekomen tegen de subsidieverlening voor een zonnepanelenpark is door het CBb niet-ontvankelijk verklaard.^[30] Een omwonende wordt namelijk enkel indirect door een besluit tot subsidieverlening in haar belang geraakt en is daarom geen belanghebbende bij het besluit.

3. Investeringssubsidie duurzame energie (ISDE)

De ISDE is een tegemoetkoming bij de aankoop van zonneboilers, warmtepompen, biomassaketels en pelletkachels. Ook bedrijven kunnen van de ISDE gebruik maken. Door deze producten aan te schaffen wordt minder gas gebruikt en minder CO₂ uitgestoten. In 2018 is er € 100 miljoen beschikbaar aan ISDE. De subsidie moet worden aangevraagd bij RvO. RvO behandelt de aanvragen op volgorde van binnenkomst totdat het beschikbare budget op is. De ISDE bestaat net als de SDE uit een fase van subsidieverlening en een fase van subsidievestigstelling.

De juridische grondslag voor deze subsidie is titel 4.5 van de Regeling nationale EZ-subsidies. In deze regeling zijn onder meer de technische vereisten waaraan de apparaten moeten voldoen en de hoogte van de subsidie vastgelegd. Het subsidiebedrag verschilt per apparaat en is afhankelijk van het kWh vermogen.

Op de website van RvO^[31] is een helder overzicht te vinden van de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om subsidie te kunnen krijgen. De belangrijkste voorwaarden zijn de volgende. Ten eerste mag er nog geen koopovereenkomst zijn aangegaan wanneer de subsidie wordt aangevraagd. Daarnaast moet het apparaat in beginsel binnen 12 maanden na de verlening van de subsidie in gebruik worden genomen. Ook mag het apparaat niet binnen een jaar na de datum van de subsidievestigstelling worden vervreemd. Ten slotte moet het apparaat worden geïnstalleerd door een deskundige installateur.

4. Energie-investeringsaftrek (EIA)

De EIA is geen subsidie, maar een fiscaal voordeel. Als een bedrijf investeert in energiezuinige technieken en duurzame energie kan het in aanmerking komen voor deze aftrek. De wettelijke grondslag voor de EIA wordt gevormd door art. 3.42 van de Wet inkomstenbelasting 2001 en de Uitvoeringsregeling energie-investeringsaftrek 2001. De EIA-verklaring wordt niet door de belastinginspecteur, maar door RvO – namens de minister van EZK – verstrekt.^[32]

Met EIA kan een bedrijf 54,5% van de investeringskosten van energiebesparende bedrijfsmiddelen aftrekken van de fiscale winst, bovenop de gebruikelijke afschrijving. Daardoor hoeft minder inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting betaald te worden. Het totale bedrag aan energie-investeringen dat voor EIA in aanmerking kan komen, is minimaal € 2.500 en maximaal € 121 miljoen per kalenderjaar.

Een bedrijf kan alleen fiscale aftrek krijgen voor in de “Energijlijst” omschreven investeringen. Deze lijst is een bijlage bij de Uitvoeringsregeling en is te vinden op de website van RvO.^[33] De Energijlijst bevat zo'n 150 investeringen (bedrijfsmiddelen) die worden beschreven in zes hoofdstukken: bedrijfsgebouwen, processen, transportmiddelen, duurzame energie, energiebalancering en energieadvies en maatwerkadvies. Op de Energijlijst staat voor deze 150 middelen een specifieke code die bij de aanvraag kan worden vermeld. Het is echter mogelijk dat een investering wel een forse energiebesparing oplevert, maar deze (nog) niet op de lijst staat. In dat geval is sprake van een zogenaamde ‘maatwerkvoorziening’. Deze voorziening kan bij de aanvraag worden gemeld onder één van de in de Energijlijst generiek omschreven bedrijfsmiddelen. Als deze maatwerkinvesteringen aan de gestelde besparingsnorm voldoen is het alsnog mogelijk aftrek te krijgen.

Ter illustratie zullen wij een aantal investeringen noemen die in een bedrijfsgebouw kunnen worden getroffen (onderdeel A van de Energijlijst 2018). Hier worden onder meer investeringen genoemd die zien op verwarmen, koelen, ventileren, isoleren en verlichten. Zo heeft hoogrendementsglas voor bestaande bedrijfsgebouwen de specifieke code “210401 [W]”.^[34] Het maximumbedrag dat voor EIA in aanmerking komt, bedraagt € 150/m² glas. Mocht een investering niet onder een specifieke code vallen, dan is een generieke code opgenomen. Deze kan worden gebruikt mits aangetoond kan worden dat de energiebesparing ten minste 0,15 Nm³, maar niet meer dan 1,2 Nm³ aardgasequivalent (a.e.) per jaar per geïnvesteerde euro bedraagt.

Om in aanmerking te komen voor EIA moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Behalve dat de investering op de Energijlijst moet staan, is van belang dat het bedrijf op tijd een EIA-melding doet via mijnrvo.nl. De melding moet meestal worden gedaan binnen drie maanden nadat de verplichtingen zijn aangegaan, oftewel binnen drie maanden na de opdracht tot koop c.q. levering van het bedrijfsmiddel. Dit zal vaak het moment van het sluiten van de koopovereenkomst zijn.^[35] Anders dan de SDE en ISDE werkt de EIA niet met een subsidieverlening- en vaststellingsbeschikking. Voor de EIA is het voldoende om een meldingsformulier in te dienen. Op basis daarvan wordt een EIA-verklaring verstrekt. Deze verklaring geeft recht op de aftrek. Het verschil in systematiek kan worden verklaard uit het feit dat de SDE en ISDE moeten worden aangevraagd voordat de investeringen worden gedaan, terwijl de EIA-melding wordt gedaan nadat de investering al is gedaan. Naar aanleiding van een melding kan RvO vragen om bijvoorbeeld de opdrachtbevestiging als bewijsstuk over te leggen. Hierbij is ook van belang dat belastinginspecteur op basis van de belastingaangifte en de fiscale jaarstukken beoordeelt of gebruik gemaakt kan worden van EIA. De inspecteur kan daarbij de boekhouding controleren of aan alle vereisten is voldaan zoals de tijdige melding, het moment van ingebruikname en het daadwerkelijke bedrag van de investering. Uiteindelijk stelt de Belastingdienst de aanslag vast.^[36]

Ten slotte is van belang dat voor sommige bedrijfsmiddelen zowel (I)SDE als EIA kan worden aangevraagd. Als een bedrijf een (I)SDE-subsidie heeft ontvangen, kan in beginsel geen gebruik worden gemaakt van de EIA. Hiermee wordt een dubbele subsidiëring van hetzelfde bedrijfsmiddel voorkomen.^[37]

5. Provinciale en gemeentelijke subsidies

Naast bovenstaande stimuleringsmaatregelen van het Rijk is er ook een groot aantal provinciale en gemeentelijke subsidies. Deze subsidies kunnen niet allemaal in deze bijdrage uiteen worden gezet. Daarom wordt volstaan met drie voorbeelden.

Voor duurzame energiebedrijven in de provincie Gelderland is het mogelijk een subsidie te krijgen voor de ontwikkelkosten van een wind- of zonnepark. De subsidie heeft de vorm van een geldlening met een looptijd van maximaal vijf jaar en een rente van 5%. De subsidie is bedoeld voor lokale energiecoöperaties. Dat betekent dat subsidie alleen wordt verstrekt aan duurzame energiebedrijven waarbij ten minste 50 natuurlijke personen zijn aangesloten door middel van lidmaatschap, aandelen of op andere wijze en die wonen op afzonderlijke adressen. De reden voor de subsidieregeling is dat lokale initiatiefnemers vaak niet of nauwelijks beschikken over eigen vermogen, terwijl ze bij de start juist tegen allerlei kosten aanlopen. Daarbij kan worden gedacht aan ruimtelijke en technische onderzoeken, maar ook plannen voor communicatie en participatie-aanpak.^[38]

Ook de provincie Limburg heeft een subsidieregeling voor energiecoöperaties. Een energiecoöperatie is in die regeling gedefinieerd als een juridische entiteit, ingeschreven bij KvK, maar niet noodzakelijkerwijs een coöperatie, die optreedt als initiatiefnemer, projectontwikkelaar, financier, exploitant en/of eigenaar van een installatie en waarvan het primaire doel de

verduurzaming van de energievoorziening is. In de organisatie zijn burgers de belangrijkste dragers en ligt de zeggenschap bij de leden.^[39]

De Provincie Noord-Brabant heeft weer een andere financieringsvorm gekozen. Deze heeft in 2014 het Energiefonds Brabant opgericht. Dit fonds heeft als doel om bij te dragen aan de verduurzaming van de energievoorziening. Het fonds doet dat met investeringen in het risicokapitaal (eigen vermogen en achtergestelde leningen) tot een maximum van 25% van het benodigde kapitaal. Ook werkt het fonds mee aan het opzetten en financieren van partnerships (in de vorm van een Energy Service Companies, ESCo), waarmee kleinschalige projecten gerealiseerd kunnen worden, zoals energiebesparing voor MKB-bedrijven.^[40]

Uit bovenstaande voorbeelden blijkt dat op decentraal niveau vele verschillende financieringsvormen bestaan. Soms is sprake van een subsidie in de vorm van een bijdrage in de kosten van een investering, terwijl soms ook sprake is van een lening of zelfs een risicodragende participatie in een project.

6. Afronding

Er bestaat een groot aantal stimuleringsmaatregelen die beogen de opwekking van duurzame energie of de duurzaamheid van bedrijfsgebouwen te bevorderen. In dit artikel hebben wij in vogelvlucht een aantal mogelijkheden beschreven met daarbij zowel de juridische grondslag als de overheidswebsites waar de subsidie kan worden aangevraagd en aanvullend voorlichtingsmateriaal te vinden is. Voor bedrijven is het zeker te moeite waard om te bezien in hoeverre zij mede met behulp van deze maatregelen ook hun steentje kunnen bijdragen aan het behalen van de klimaatdoelen.

Voetnoten

[1]

Erwin Noordover en Annemarie Drahmman zijn advocaten bij Stibbe te Amsterdam.

[2]

Trb. 2016, 94, *Trb.* 2016,162.

[3]

Zie ook de definitie van hernieuwbare energiebronnen in art. 1, lid 1, sub a Besluit-SDE.

[4]

Art. 2, lid 2 Besluit-SDE.

[5]

Art. 2, lid 1 Aanwijzingsregeling voorjaar 2018.

[6]

Art. 58, lid 1 Besluit-SDE.

[7]

Art. 2, lid 1 Besluit-SDE.

[8]

Art. 2, lid 1 Besluit-SDE.

[9]

Art. 14, sub a en b Aanwijzingsregeling voorjaar 2018.

[10]

J. Spruit, 'Wat levert een zonneweide per ha op', ACCRES-Wageningen UR, maart 2015.

[11]

Art. 8, lid 1 Besluit-SDE.

[12]

Art. 58, lid 1 Besluit-SDE. Zie ook art. 56, lid 4 Besluit-SDE voor eisen aan de aanvraag.

[13]

Art. 2.1, lid 1, sub a Wabo.

[14]

Hoofdstuk 6Waterbesluit.

[15]

Art. 2, lid 4 Aanwijzingsregeling voorjaar 2018.

[16]

Art. 2 Aanwijzingsregeling voorjaar 2018.

[17]

Art. 58, lid 3 Besluit-SDE.

[18]

Art. 58, lid 2 Besluit-SDE.

[19]

CBb 22 februari 2016, ECLI:NL:CBB:2016:52, AB 2016/188, m.nt. M.A.M. Dieperink.

[20]

CBb 6 oktober 2017, ECLI:NL:CBB:2017:397, met verwijzing naar CBb 29 februari 2016, ECLI:NL:CBB:2016:51; CBb 18 juli 2016, ECLI:NL:CBB:2016:216.

[21]

<https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/stimulering-duurzame-energieproductie>.

[22]

Zie bijv. art. 61, lid 1 Besluit-SDE.

[23]

Art. 3, lid 1 Uitvoeringsregeling.

[24]

Art. 15, lid 2 en lid 3 Aanwijzingsregeling voorjaar 2018.

[25]

Art. 61, lid 2 Besluit-SDE.

[26]

Art. 62, lid 1 Besluit-SDE.

[27]

Art. 62, lid 3 Besluit-SDE.

[28]

CBb 15 juni 2017, ECLI:NL:CBB:2017:247.

[29]

ABRvS 15 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2258.

[30]

CBb 16 november 2017, ECLI:NL:CBB:2014:367.

[31]

<https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/investeringssubsidie-duurzame-energie-isde>.

[32]

Het CBb heeft eerder geoordeeld dat de minister van EZ niet gebonden is aan eventueel door een belastinginspecteur gewekt vertrouwen op EIA-aftrek (CBb 30 december 2013, ECLI:NL:CBB:2013:304).

[33]

<https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/energie-investeringsaftrek-eia>.

[34]

De EIA is generiek van opzet. Dat wil zeggen dat de in de Energielijst omschreven bedrijfsmiddelen voldoen aan een bepaalde besparings- of rendementseis. Uitzondering hierop is een aantal bedrijfsmiddelen dat niet voldoet aan de gestelde norm, maar dat wel het best beschikbare alternatief op de markt is. Deze bedrijfsmiddelen zijn in de brochure te herkennen aan een [W] achter de code.

[35]

Volgens vaste jurisprudentie van het CBb is het moment van aangaan van verplichtingen in de zin van art. 3 van de Uitvoeringsregeling het moment waarop partijen het niet meer in hun macht hebben zelf te bepalen dat de overeenkomst geen doorgang vindt (CBb 24 oktober 2016, ECLI:NL:CBB:2016:328). Vgl. ook CBb 25 juli 2002, ECLI:NL:CBB:2002:AE5897, waarbij het CBb oordeelt dat pas op het moment van het accepteren van een offerte de driemaandetermijn aanvangt.

[36]

Vgl. bijv. Hof Den Bosch 2 juli 2010, ECLI:NL:GHSHE:2010:BO1891, over een navorderingsaanslag omdat bij een boekenonderzoek is gebleken dat er geen recht op EIA was aangezien de investeringen niet tijdig waren gemeld.

[\[37\]](#)

Vgl. CBb 15 mei 2017, ECLI:NL:CBB:2017:185.

[\[38\]](#)

Paragraaf 3.11 van de Regels Ruimte voor Gelderland 2016.

[\[39\]](#)

Art. 1, onder 3, van Nadere subsidieregels coöperatieve energieprojecten 2018-2019.

[\[40\]](#)

<https://www.bom.nl/een-duurzaam-energieproject-realiseren>.